

VERZENDDATUM 28 april 2023

BEHANDELD DOOR [REDACTED]
DOORKIESNUMMER [REDACTED]

UW KENMERK
ONS KENMERK 23/SG0428

ONDERWERP Aqualysis Ontwerp 1e
begrotingswijziging 2023 en
Ontwerpbegroting 2024

Waterschap Drents Overijsselse Delta
T.a.v. het algemeen bestuur
Postbus 60
8000 AA ZWOLLE

Geacht bestuur,

Aqualysis is voor haar vijf waterschappen de partner voor het meten van de waterkwaliteit. Dagelijks worden door Aqualysis vele monsters in het veld en in het laboratorium geanalyseerd. Aqualysis voldoet op de wens van de waterschappen aan de hoogste kwaliteitsnormering. In het dagelijkse operationele werk vertrouwen de waterschapcollega's op deze kwaliteit. De afgegeven informatie over de waterkwaliteit is cruciaal bij de werkprocessen van het waterschap. Aqualysis werkt nauw samen met opdrachtgevers van alle disciplines van het waterschap aan het inzicht in de waterkwaliteit in uw voorzieningsgebied.

Uitkomst strategische herijking

In het jaar 2022 hebben de samenwerkende waterschappen samen met Aqualysis een verkenning op de toekomst uitgevoerd. Gezamenlijk de toekomst leren begrijpen om daarmee wellicht ook een hernieuwde basis te vinden in het samenwerken. Vastgesteld werd dat de samenwerking voor allen goed functioneert, prettig is en vooral wenselijk is. Aqualysis blijft doen waar zij goed in is. Het kerndoel is en blijft het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau in het leveren van informatie over de waterkwaliteit. Aqualysis is sterk in het monitoren van de waterkwaliteit. Zij zet nieuwe ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening door en verstevigt haar positie binnen vijf aangesloten waterschappen als belangrijke inwoner van data rond de waterkwaliteit.

Effect op begroting

Na het afronden van een strategische herijking in het jaar 2022 heeft Aqualysis samen met haar waterschappen de operationele activiteiten voor een planperiode 2023-2027 uitgewerkt. Vastgesteld werd dat de huidige uitvoeringsorganisatie tekortkomt op de balans robuust organiseren (in het constant blijven leveren van kwaliteitsdata) en benodigde flexibiliteit om zich kunnen aanpassen aan de toekomst. Eerst dient een goed fundament voor een wendbare organisatie te worden gelegd. Deze uitwerking heeft geleid tot een eerste begrotingswijziging over het jaar 2023. Naast het feit dat de nieuwe CAO 2022/2023 en de effecten van de hoge inflatie ook een begrotingswijziging 2023 vereisen. Hiermee bieden wij u in samenhang

opgestelde ontwerp 1e begrotingswijzing 2023 en de ontwerpbegroting 2024 aan. Wij zien graag uit naar uw zienswijze op onze gezamenlijk ontworpen plannen.

De verkregen inzichten bij de strategie discussie

Zodra we kijken naar verbeterde en nieuwe toekomstige mogelijkheden om het inzicht te verkrijgen in de waterkwaliteit worden de waterschappen geconfronteerd met een scala aan nieuwe onderzoeksmethoden. Hierbij springt de aanvullende en goedkopere eDNA-technologie direct in het oog. Niet dat deze methodiek morgen al wettelijk wordt vereist, echter de voorbereidingen om deze methode toe te kunnen passen komen landelijk op gang. In steeds meer situaties wordt de methode succesvol ingezet. Daarnaast neemt een behoefte vanuit de waterschappen tot het verkrijgen van real-time data (middels sensoren) over de waterkwaliteit toe. Op langere termijn hebben deze ontwikkelingen naar verwachting invloed op de traditionele werkmethodes in het laboratorium.

De interesse in de meer traditionele meetmethodes van chemische en biologische analysis blijft overigens onverminderd hoog. De behoefte tot en de technische mogelijkheden in een brede screening (non-target) worden voorzien. Daarnaast is een wens vanuit de waterschappen zichtbaar inzicht te krijgen op de veranderingen in de natuur middels effectmetingen. De eerste berichtgeving over de KRW na het jaar 2027 geeft een mogelijke toename in de te meten stoffen. Op dit moment zijn de uitkomsten uit de lopende studies nog ongewis. In het algemeen wordt een toename in de belangstelling van de feiten over de waterkwaliteit voorzien.

Aqualysis gaat zich aanpassen

Aqualysis heeft vanaf haar ontstaan in het jaar 2014 een sterke operationele kracht in het chemische en biologische analysewerk ontwikkeld. Ook de monsternamen-activiteiten zijn opgenomen in het dienstenpakket van Aqualysis en kwalitatief goed ontwikkeld.

Voor de uitvoeringsorganisatie Aqualysis is het nu als eerste belangrijk haar basisorganisatie op orde te krijgen. Daarnaast wordt met kleine voorzichtige stapjes geanticipeerd op de toekomstige ontwikkelingen. Aqualysis voorkomt hiermee dat alle benodigde wijzigingen haar teveel gaat worden. Zij verkiest een behapbare aanpak om te komen tot de logische partner van de waterschappen in het meten van de waterkwaliteit.

Aqualysis bereidt zich de komende jaren voor op de drie dimensies: een mogelijk veranderende behoefte van de waterschappen, mogelijk veranderende meetmethodes en de benodigde veranderende kennis & vaardigheden. Natuurlijk blijft Aqualysis ondertussen leveren wat zij altijd al deed: goed feitenmateriaal over de waterkwaliteit. Deze dimensies geven de collega's van Aqualysis energie en vooral perspectief. Aqualysis verkent de snelheid van de veranderingen, past haar eigen ontwikkelplan zo goed mogelijk daarop aan en richt om deze redenen vanaf het jaar 2023 een nieuwe flexibele organisatiestructuur in. Zij wenst dat elk operationeel expertiseteam zelfstandig binnen de Aqualysis organisatie kan meebewegen met de toekomstige vraagontwikkeling. Hiermee wordt het voor Aqualysis mogelijk te anticiperen op de concrete specifieke (toekomstige) behoefte van het waterschap.

Een begrotingswijziging over het jaar 2023

Naast de nieuwe strategische koers wordt Aqualysis geconfronteerd met stijgende uitgaven voor energie, de cao's uit de jaren 2022 en 2023, compliance-verplichtingen en verhoogde inflatiecijfers. Deze factoren zijn doorgerekend en opgenomen in de ontwerp 1e begrotingswijziging 2023. Aqualysis verwacht in het jaar 2023 voor deze onvermijdelijke posten een extra uitgave van € 585.000 te moeten doen. Naast deze tegenvallers zijn enkele plussen voor het jaar 2023 te noemen zoals een verhoogde verwachting aan externe omzet en meevallende kapitaallasten van € 325.000.

De voorziene toename in personeelsuitgaven om gewenste strategische keuzes vorm te kunnen geven blijven in het jaar 2023, door de inzet van een bestemmingsreserve beperkt tot € 232.000.

Samengevat nemen de uitvoeringskosten van Aqualysis in het jaar 2023 (t.o.v. de vastgestelde begroting) toe met een bedrag van € 492.000 (+6,0%). Afhankelijk van productafname betekent deze noodzakelijke begrotingswijziging voor het jaar 2023 een toename van € 70.000 – € 130.000 per waterschap.

De ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027

De ontwerpbegroting 2024 loopt in het verlengde van de ontwerp 1e begrotingswijziging 2023. De benoemde uitgaven lopen door naar het nieuwe jaar. Aqualysis blijft ook in het jaar 2024 doen waar zij goed in is. Het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van haar positie binnen vijf waterschappen als inwoner van data rond de waterkwaliteit.

Nieuw in het jaar 2024 zijn de onvermijdelijke uitgaven voor het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS). Dit systeem wordt na twintig jaren in de jaren 2023/2024 vervangen. Verder zal Aqualysis zich verder voorbereiden om de gewenste wendbare organisatie te vormen. Door een samenloop van alle omstandigheden is een aanpassing van de begroting noodzakelijk. Het vergt aandacht om de aanpassingen te doorgronden.

Aqualysis heeft bewuste keuzes gemaakt op wat nu echt nodig is en wat in de toekomst benodigd is. In de jaren 2023 en met name 2024 is het van belang dat het gemis van en de benodigde samenhang van inzet van de kennisdomeinen HRM, Financiën (inclusief inkoop) en IT-beheer een barrière vormen om de nieuwe strategische /operationele doelen te kunnen realiseren. Daarnaast vereist nieuwe regelgeving (onder meer de gevolgtrekking uit wijzingen Wet op Gemeenschappelijke regeling, Wet Open Overheid, Archiefwet et cetera) een aanpassing van de organisatie. Het Aqualysis-bestuur verwacht dat met deze funding de uitvoeringsorganisatie zich wendbaar kan ontwikkelen.

Zoals opgemerkt wordt Aqualysis ook in het jaar 2024 geconfronteerd met de financiële gevolgen van stijgende uitgaven voor energie, het effect van de cao's uit de jaren 2022 en 2023,

compliance-verplichtingen en de effecten van de hoge inflatie. Hierbij komen de uitgaven voor het nieuwe LIMS. Deze onvermijdelijke kosten worden voor het jaar 2024 geraamd op € 1.083.000 en kennen een structureel effect.

De organisatie-versterking met focus op het klantcontact en de inrichting van de basisorganisatie wordt voor het jaar 2024 geraamd op € 640.000. In de komende jaren wordt de huidige dienstverlening van het waterschap Drents Overijsselse Delta, ter waarde van ongeveer € 200.000, verder uitgebreid. In de strategie is een wenkend perspectief afgesproken om in de toekomst voordelen te behalen op de ketenprocessen met de waterschappen.

Naast de hogere kosten verwachten we een hogere omzet uit analyse voor derden en zijn er nog andere effecten die per saldo een voordeel opleveren van € 274.000.

Per saldo stijgt de bijdrage van de waterschappen ten opzichte van de meerjarenraming opgenomen in de begroting 2023 met 17%. Het Aqualysis-bestuur ziet noodzaak deze verhoging door te moeten voeren. Afhankelijk van productafname betekent dit voor 2024 een toename van € 210.000 tot € 405.000 per waterschap.

Het Aqualysis-bestuur heeft op 24 april 2023 unaniem ingestemd met de 1e ontwerp-begrotingswijziging 2023 en de ontwerp-begroting 2024. Een tweetal waterschappen heeft een stemverklaring afgegeven op twee aspecten in de doorontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie.

Uw zienswijze

Graag ontvangen wij uw zienswijze, op de ontwerp 1^e begrotingswijziging 2023 en de ontwerp-begroting 2024, uiterlijk vrijdag 21 juli 2023. Hiermee verkrijgt u de benodigde wettelijke termijn van 12 weken.

Uw zienswijze zal mee worden gewogen bij de bestuurlijke behandeling van de begrotingen op 7 september 2023. Navolgend zal het Aqualysis-bestuur de begrotingen, al dan niet met wijzigingen, definitief vaststellen. Het bestuur van Aqualysis zal nadien een reactie opstellen. De vastgestelde begrotingen worden na vaststelling verzonden aan de deelnemende waterschappen en naar de toezichthouder de provincie Overijssel.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Aqualysis

de voorzitter
K.H. Odink

de secretaris
H. Laarman

 HELDER IN WATERONDERZOEK